

עין משפט
גַר מוצה

א מיי פֿיר מנה' פסטי' ה'ל טי':

תורה אור השלם

1. וְאֵלֶּכֶם הַאֲמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עִלָּיִךְ אִלּוּ אֲבֹתַי:
2. וְיִשְׁלַח אֶת גֵּרְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶוּ עִלַּי וְיִזְבְּחוּ וְיִזְבְּחִים שְׁלָמִים לַיהוָה פְּרִימִים:

שמות כד, ה
3. וְגַם הַכֹּהֲנִים הַדְּגוּשִׁים אֵל יְהוָה יִתְקַשְׁרוּ בִּן יוֹצֵץ בָּדָם יְהוּדִי:
שמות יט, כב
4. וְיֹאמַר מֹשֶׁה אֶל אֶהְרֹן הוּא אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה לְאַמְרֵךְ בְּקִרְבִּי אֲקַדֵּשׁ וְעַל מִי כָל הַזֶּמֶן אֲקַבֵּד וְיָדִים אֲהַרֶּךְ:
ויקרא יג, ג
5. וְיַעֲרִיף שָׂקָה לְבֵנֵי יִשְׂרָאֵל וְגִזְיֹתָם בַּבְּבֹרִי:

שמות כט, מג
6. דוּם לַיהוָה וְהִתְחַלְּלוּ לוֹ אֵל הַתָּהָר בַּמִּזְבֵּחַ וְהָרְבֹּו בְּאִשׁ עֵשֶׂה מִצֻּוֹת:
תהלים לו, ז
7. עַתָּה לִקְרוֹד וְעַתָּה לְחַפֵּץ עַת לְחַשׂוֹת וְעַתָּה לְדַבֵּר:

קהלת ג, ז
8. נוֹרָא אֱלֹהִים מִמְקַדְשֶׁךָ אֵל יִשְׂרָאֵל דוּדָא נַחְתָּן עוֹ וְנַעֲמַנְחִית לְעַם בְּרוּךְ אֱלֹהִים:

תהלים טו, לו
9. וְיָבֵן נַח מִזְבֵּחַ לַיהוָה וְיִחַק מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וְיִעֲלֶה הַדְּהוּב וְהַטְּהוֹר וְעַת לִמְנוּחָה:
בראשית ח, כ

מוסף רש"י

אשם שניתק לרעייה. כגון מתורת אשם ואשם שנתו מעני או אשם נחמתי בזהב, וק"ל (מתורה יז), כל נחשטתא מתה זאשם רועה, ומנגן בז"ל ואחרו לו ירעה (רע"ב ק"ב), ונתק מדין אשם לנשיה, שאמרו לו ב"ד הולילו וירעה (רע"ב ה), ומטתא ואשם איזן שאין נדנה ונתפסקתא באלו ח"י תקנה ליה, ובני צמח לאמרו לו ירעה (רע"ב דמטה), ואלאש מגירי הלמח כל שבתטתא מתה זאשם רועה, ואשם יתקו מעליו והכלבו לאפר לרעות שפסקא יחול צו טוט שיכל לפשוטא בלמח לגמרי ולל יהודים דמישם טפילס לנדנה, וזה היה נדנה שש שפרות היו במקדש וכמו עליהן נדנה ושו ושו ומיין כל מומר דמי טפלת ואשם ומצילין משם קין המזבח עלות, בער לשם ועירות לכהנים, שזו נדנה של יהודים הכסן נתקן (מתורה יז), דאח טתמח לשם עולה קאי לדמים (מתורה שם), ואין שם אשם עליו, נדנה שפרות עולה (מתורה יז), כללות נאמרו בסניני הרבה דברים נאמרו סמומים בסניני שלא נתפרשו כל צדקן ויפשו לו לאחר שהקם המשכן באהל מועד, שהרי לא נתפרשו שם הלכות מעשה בכלל הנ"ך, אלא מוצה לדמה מעשה לי וזבחא עליו את עולותיו ואת שאלתיו (שמות ז) ולא פירש מן דמייהו הפשטן ויחזקו של עולות והקדש ליתרין של שלמים (הגה"ת ובעיניו טוטה ד') ופרטות באהל מועד. משהוקם המשכן ודיבר עמו מעל הפרוכת שם פירש לו הכתוב: דמתיב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמרו, ובפסר מותה כהנים דהיינו ויקרא נתפרשו לו הלכות קרבן וכן דברים אלה: דכתיב: ונשבר. פעם שנית וכל מה שאמרו כאן נאמר כאן ואי"פ שלא נכתב: ונתפרשלו בערבות מואב. מפני משה לישאל, שאמרו (דברים א) בעבר הידן באלן מואב הוליל משה בלוי את המורה וגו' (הגה"ת ו):

קטו:

מה העלאה שהיא גמר עבודה בו'. סוגיא זו קשה אהיה לדלעל זריש השוטט (דף קז: וס) דדרשין להכי כמד רחמנא או לביזת את הזורק דלא ימתי מצינייא ומשום הכי פטור ל^א מקבל צמוך: **ויריב** וקאמר וישלח וגו'. פירש צקונטרס וימיז רב חסדא וקאמר

ונראה ל^ה [לפך דימיז וקאמר

ארב הונא קאי: **א"ל הכי אמר רב אסי** ופסקיהו. פ"י כמו שאמרת אמר רב חסי דוישלח היינו עבודה צבכות אכל מממס הפסיקוה ומנעוהו מלומר **כן ושני לשונות צקונטרס** עיקר ל^ה:

רמזו הקב"ה למשה ולא ידעו. פ"י ולא ידע צמי אכל היה יודע שעמיד הקצ"ה לקדש את המשכן **זלזס גדול דלמרי' צמדרס** ^ו שאמרו לו משה ל^ההרן יימי סבור צי או כך: **וקיבל שבר על שתיקתו.** מתיא צמורת כהנים צצצכר זה

נתייחד אצלו הדיבור דכתיב צפרשת יין ושכר אל משת וידבר ה' אל אהרן ולא כתיב אל משה ותימה דצסיפרי ט דריש צפרשת קרס דכתיב וידבר אל אהרן שומע אני שהדיבור אל אהרן ת"ל כאשר דבר ה' ציד משה לו צפרשת מחמתו השרופים הא למדנו שהדיבור למשה שיאמר לאהרן ושמה זה קורא נתייחד הא דכתיב אל אהרן ולא שיאמר לצני ישראל:

בללות נאמרו בסניני בו'. היה מני לאמרוי מדר' יוסי

הגלילי דלמר צפ"ק דמגיגה (דף ו: וקמן ק). דאין טעונה הפשט וניתוח:

פרת הטאת פרק ארבעה עשר זבחים

כדרכ הונא אמר רב כו' שיתק לרעייה. שיתק מדין הקרבה ומסרוהו לרועה עד שיטמאצ דקי"ל (תמורה דף יח). כל שצחטתא מתה זאשם רועה: **עולה.** אשר יעלה עולה: **גמר עבודה.** שאין אחריה עבודה ואיתרצו להו זאף כל כגון המנסך ומקטיר קטרת ומקטיר קמנים י^ה:

ומקטיר מנחת כהנים: **ויסיז רב חסדא וקאמר וישלח אש נערי בני ישראל.** נראה צעיני שהספרים חסרים כאן ולא ידעמי מנה ואס אין חסרין זהו פירושו יתיב רב חסדא וקאמר להאי קרא וישלח את נערי וגו' ומפרש דאלו הצבורות: **א"ל רב הונא הכי אמר רב אסי** ופסקו. אותו היום פסקה עבודה מן הצבורות שממיני נגטוו על

הכהונה כדליף לקמן ושמשו נדצ ואזיהוא כל אותה שנה ראשונה עד שהוקם המשכן וממו: לישא לאחרינא **הכי אמר רב אסי** ופסקיה. ל"ך להפסיק כאן נגינת ^ב טעם המקרא צאתמחמא ולא יקרא צטעס פשטא כמו שאנו קורין אותו דכשהוא נקרא

צטעס פשטא משמע שקריחא נערי בני ישראל צדק על ויעלו עולות משמע שהס העלום אכל כשאחא קורה צאתמחמא עומדת התיבה לצדה ואינה דצק על ויעלו וי"ל שלא שלחם אלא להציא הקרצנות ולעמוד עליהם ויעלו עולות אותם שכסרים להעלותם דהיינו נדצ ואזיהוא שמצאלו לפניו הופרשו הכהנים כדליף לקמן: **סבר רב חסדא לאזיזיה** ^{כא} **מסיני.** דקמני שנהגו עבודה צבכות עד יוס הקמת המשכן: **שמעיה.** רב חסדא לרב חנא ^{בא} דיתיב וקאמר מו משמיה רבי **חלדא כו': איזיזיה מצרייפא** דשוויא צוולסו. שמהא שזה להשיב על כל דצרי: **עולה** ^{בא} **שקריבו ישראל** **נדבר.** קיני קודס מתן מורה וישלח ל^ה את נערי וגו': **והכל כשרין** ליקרב

דלמפרש ואזיל צמהה ומיה ועוף כו': **והכל קרצו עולות.** השתא משמע שלא היו מקריבין אלא עולות ולקמיה פריך עליה: **רשאין לעשות כן.** דלא נאסרו להן הצמות: **יתקדשו.** מלעלות ואע"פ שרגילין לגשת אלי ולהעלות ל^ה העד צהן שלא יעלו צהר: **וז פרישם צבורות.** הזהיר את הצבורות להפריש ^{בו} מן ההר: **וז פרישם נדצ ואזיהוא.** כלומר לא נקראו צבורות כהנים אלא מי הן הכהנים הנגשים שהזכרו כאן לפרוש מן ההר זה נדצ ואזיהוא שנעשו צסיני כהנים והן הכהנים הנגשים אל ה' להקריב קרצנות: **היינו דכסיב** כשמטו נדצ ואזיהוא אשר ^{בו} דבר וגו' דקאמר צסיני (שמות יט) פן יפרוך ^ב צסה ה' וכיון שלא נהרו לפרוש מן

היכל^{בא} צהקמת המשכן פרך צהס: **אלא למ"ד** ^{וז פרישם צבורות היכא רמיזא.} ה"ג ולא גרסי' פרישת נדצ ואזיהוא ^{בא} היכא רמיזא מיתת נדצ ואזיהוא שיכנתו על הבית יתקדש צבצודיו ולא נרמו להצין מה ^ב הוא עד שמתו: **אלא כדי להקדש צבדו של מקוס עליהם.** להודיע שהוא נורא על יראו ומיודעיו וזהו הוא אשר דבר אלי ציום שננטויתי על המשכן ונקדש צבצודי צאותם הנכבדים וקרובים לי אקדש: **שאמר וידום אהרן.** הרי ששתק וקבל השכר. מפרש צצ"ר ^ו שמתוך כך זכה ונתייחד אליו הדיבור שנאמר אחרי אותו ענין פרשט שמוי יין ולא הוזכר צאותו דיבור משה אלא אהרן: **נורא אליהם ממקדש.** אליהם זו מדת הדין אימתי הוא נורא ^{לא} ע"י שהוא עושה דיין צמקודשיו: **אלא עולה קשיא.** דקמני הכא (דטעונה הפשטן) וניתוח: **כללוס נאמרו צסיני.** כגון מוצה אדמה תעשה לי וזבחת עליו וגו' (שמות כ) ולא נתפרשו הלכות עולה ושלמים שם: **ופרטום צאהל מועד.** לאחר שהוקם המשכן נאמרו **צסיני.** כגון מוצה אדמה תעשה לי וזבחת עליו וגו' (שמות א) לרצי שמעאל שמע"י דעולה שהקריבו צסיני לא הוטענה הפשט וניתוח: **נשאלשו צערצום מואב.** מורה שחזר משה ואמרה להם על הסדר דכתיב (דברים א) בעבר הידן בארץ מואב הוליל משה וגו': **חיה כלל צהמה.** דכתיב זאת הצהמה אשר תאכלו וגו' וסמין ליה איל וצני ויחמור וגו'^ט (שם יד):

ה"ג

מסורת הש"ס

(א) לעיל ה: ק"ב. פסחים עג. ט"ז. כה: ע"ש מנחות ד. תמורה יח, ט"ז. ת"כ אחרי פ"י ה"ט ואילך, ט (מגיגה ו: ע"ש) [לקמן קכ. ע"ש] מוסף פיה פ"ד ה"ג, ד ע' מכילתא בא פ"א, ט (ירוש' מגילה פ"א ה"א, ו) מכילתא יתרו בחדש פ"ד, ו ת"כ שמיני במילואים הל' לו, ח (ט) געין ו. ע"ש, ט (מגיגה ו. מטה לז, ו) [מדיס פ"ה ו"ט] ע"י ת"כ שמיני פרשי ב ה"ח, ספרי ראה ק, וצ"ע תוספ' ב"ק פ"ו ה"ז, מכילתא יתרו בחדש פ"ג, ת"כ ויקרא נדבה פרשי ב ה"ו, ירוש' עירובין פ"י ה"א (ע"ש במפרשים), ט (ע"י ויקרא רבה שמע"י פ"ב, ו) ק"ו ע"ש

הגהות הב"ח

(א) נב' יתיב רב חנה בר רב קטיף: (ב) רש"י ה"ה היינו וכו' פן יפוח בה' ה': (א) ד"ה ופניו וכו' ומח שמעין לרבי ישמעאל דעלה:

שינויי נוסחאות

[א] והמקבל דמים בחוץ (ש"ס:): [ב] לפי גי' כשיי ל"ל דרב חסדא ויתוב רב חסדא וקא קרי (הגה"ת:): [ג] צ"כ"ס מקיס הפסוק ויעלו עולות ויזבחו וזבחים שלמים: [ד] קרבו ופסקו, זו הניכסא עיקר, דומיא דלר"ע הסם צמניה על עולת ממד קרבה וזכ לא פסקה, קאמר כאח נענין טעמת צבורות אפסא (יעקב:): [ח] ל"ל מברייתא (ש"ס:): [ז] ל"ל הדי הבמות (ש"ס:): [ז] ל"ל ליקרב (ש"ס:): [ח] וכה' בירוש': [ח] ל"ל רמזו (כתיב' ש"ס:): [א] להקריש בכבוד של מקום עליהם (ש"ס, וכניז' בכתב' ירושתי'): [א] שבר על שתיקתו (ש"ס:): [ג] ג"י הליקוט ע"י דוד (הגה"ת:): [ג] ל"ל דום (ש"ס:): [ד] ג"י הליקוט ע"י שלמה (הגה"ת:): [ז] שהקב"ה עושה דין במקודשו. כן ג"י הליקוט (הגה"ת:): [ז] כ"א קמציס של מנחות ל"ל ומתקלס (כתיב' ב"ש): [ז] בקלת כתי' נוסף ונשנו בערבות מואב (ש"ס:): [ח] בהמה ועוף כמשמעו ל"ל (ש"ס:): [ז] קמציס של מנחות ל"ל (ש"ס:): [ב] ל"ל טעם צנינת (ש"ס:): [כא] ל"ל לאותוהיה ממתני' (ש"ס:): [בא] ל"ל הונא (הגה"ת, כתיב' ו), וע"י צ"כ"ס אות ח' וצ"כ"ס לעיל וצמורה' ותיב: [בא] דבר זה שפך לעיל קודס דיה' אלויה' (ש"ס:): [כד] כדכתיב וישלח ל"ל (באח"כ): [כה] ולהעלות קרבנות ל"ל (ש"ס:): [בא] ל"ל לפרוש (ש"ס:): [בא] ל"ל במשנה (ש"ס:): [בא] פטור קומין ומקבל בחוץ ל"ל (ש"ס:): [ד] ל"ל רלי נראה לפרש (צ"פ): [ה] מל"ל אינן עיקר (באח"כ):

א) קידושין טז: מנחת ו. טה. [מולין ג]. ממוהי. ת"כ ויקרא דבדב פרשי ו ה"ג, אמור פרשי ז ה"ב, ועי' ירוש' שקלים פ"ג ה"ד, ט ע"ז ה: ט. לא כל הענין ירוש' פסחים פ"ט ה"ה, מגילה פ"א ה"א, סוטה פ"ט ה"ה, א [מולין טז] רוספי' חולין פ"ג ה"ז, ועי' ת"כ שמיני פ"ג ה"ט וה"י, אחרי פ"יב ה"ה, ירוש' נדר פ"ו ה"א, ד [סנהדרין קח: ע"ש], ט ירוש' מגילה שם, ו [ע"ז ג], כח רש"י גע"ז מו. ד"ה גני ר"מ, יורה וחוקיה שגן, ח מביהמה יתרו פ"א, ירוש' שם, ט מביהמה ר"פ יתרו, בחודש פ"ב, ספר ברכה שגג, י [קטנה ט]: ו [ע"ש], ט [מגילת ד: שגם פתח: ט עי' בענין מלחיות, ט לילל גג: ו ב"ר פכ"ח, ד, ט ע"ב מ"ו. ו דממלוו צע"ף, ט צע' כ"כ מ"ג צע"ג מה"ל גינושין [הט"ו] מה שהקשה על הרב"ם ב"ר בבב"ז פ"א, ירוש' ט וע"ע מולין מנ: ד"ה אמר, ערובין ז: ד"ה כנון וכו' ומילין גענין נ: ג"ד"ה וקק, ב"ק"ה, ד"ה גענר, כמרות ט: ד"ה טר.

הגהות הב"ח

א) גבי שטת ובא שהיה: (ר"ש) ד"ה ה"ג וזכ"ס וכו' ולא (למרי) [גכ"ס דאמור טר] תמות וזכות כבהמה (לאפקין לא בשטות) כו' דמאי איריא:

שינויי נוסחאות

א [ל' אדיר (י"ש"ס): ב] ל"ל אמר הקב"ה לבה הבא וכו' (ש"ס) ומכ"ס בבב"ה: ג] ל"ל יהוה למעשי (י"ש"ס): ד] ליה הרמנא לבה (ש"ס): ה] ש"מ נוסף אבר מו: ו] ל"ל מאותן ששתדון ליתרה, ועי' מהש"ס ש"ה ה"ה הפסנה (תנ"י: ו) ב"ה בבב"ה: ז] ולכ"ל גיר' זו מוכתמת, דאי טמאים היינו שגשגה כתיב עצה א"כ הא"ף יתפרש ה"א דכתיב מטהרים ו' ומטמאים ג', למה לי כ', יקח' ז' מאותן שלה שגשגה כתיב עצה, כגלגל ממין טמא ש"א אפשר שיהא טהור, א"כ עמו שגשגה כתיב עצה, ה"א אפשר ליקח אחרים וי"ע ג"ד קר"ה: י] וצ"ע גורם כדכ"ס לפנינו אל"ל שח"מ מוסף ל"א מאותן העולות ליתרה: יא] כתיב ונתקת פניו הניס' לכל קרבן עולות, וי"ה כע"ש, וכ"כ ה"ט"מ ומשנתן הוא ללא גינסין כע"ש, וצ"ע כדכ"ס על וילתה נ"ס בכתב"י שפ"י, וכ"כ ט"ה"ק ובע"ז פ"ג ע"ה ע"ה ע"ה בלוק"ר, וצ"ע תחת המדות שכתובים גורם וילבני נה, והמכוון אלה, והטעם אשר בדפוסים שלנו הוא שפ"י הגהת הענין עיקב וצ"ע, ועי' רש"י, וצ"ע ש"ה מיקן לשון נטמא זה דכ"ל אימא שלמים ועולות והתניא עולות ולא שלמים ההוא כמ"ד לא הקריבו כו', וע"ש: יג] ל' לבני, וכן ככל הכן ללקמן (ש"ס) כותב"ה: יד] ל' ל' העניני, וכן כע"ש (ש"ס) וכותב"ה: יו] ל' משמתי, וי"ה כע"ש ד"ו (ש"ס): יא] מ"ל יתרו לאחר מתן תורה הוה הניחא וכו' (ש"ס): יב] ש"ל מ"ד (ש"ס"כ): יג] ש"ל כע"ש הקב"ה תורה היה הקול ב"ח וכו': יד] לעולם שגשגה ה' למבול כל פ"ל (ש"ס): טו] מי רש"י דפי' שגשגה שלא שמימם, והק"ן כ"ס מ"ק ל"כ"ט מה של"ו שוב שגת מניח מנוול של א"ש, וע"כ מ"ק נוסף הנ"ל דל"ל שגת מניח בא לעולם אמר לה"ה למבול ישב כבר נשבע

ה"ג וזכ"ס ונקודס סמימס ועצלי מומין לאפוקי מחוסר אכר ולא. ט ולא ט) גרסי' תמות וזכרות כזהמות כו' דמאי איריא קודם מתן תורה לאחר הקמת המשכן נמי איתא להא ועוד מדקאמר אבל מחוסר אכר לא מכלל דצעלי מומין לא נפסלו לא כזהמה ולא צעוף: שגאסר לצני נח. להקריב לצוה: שחין ראשי איצרים. ולמה לי לאזוורי עלליהו אי לאו משום הקרבה שהקריב מהו צלאמא מן המיזה: מלחמס זרע נפקא. דטריפה אינה יולדת: דמומין לך. למעוטי טריפה: סמיס דזרכיו. עניו וסגלן: מהו דסימא אסך. לאו למירשש דמומין לך אלא שהודיע בן שאינו עושה אלא לכבודו להיות לו לצוואת: קמ"ל. לחיות זרע לאו בן לצוואת צעי להו ומשהמא על כרחך אתך יתירא הוא למירשש צעי דמומין לך: מי הוה. היו לא נהיה מורה: הלאין מלייליהן. וכל אותן שצאו אל המיזה מלייליהן צאו וצפן הכיר אותם שצאו שצעה שצעה ידע שהן טהורין וצצאו שנים שנים בן סהן טמאין: ויוצחו וצחיס שלמים. וסיני קודם הקמת המשכן הוה ואת אמרת דעד [שלא] הוקם המשכן לא קרבו שלמים כלל: וכן ב"ה צין לישראל צין לצני נח קרבו עולות אבל שלמים לא קרבו לצני נח ומשעת מתן תורה שנצחרו ישראל קרבו להם שלמים: ספנער. לשון (שמות ד) וינער ה' את מזרעים: שמעשיה צלפון. היינו עולה שטעונה כפון ט. וסבא. אל מלך המשיח: אומה שמעשיה עלות. ודרוס. דיינו ישראל שמתקריבין עולות שלמים: משמתינהו ידוהו. מן השמנין שבהן ומייהו עולות הוו: צקיבון גליוס. [וה"ק] עורי רוח כפונית וצואי רוח דרומית לקצן גליות המפסחות ככס: וצחיס ועולות. וצחיס היינו שלמים וקודם מתן תורה כולוה צני נח ב"ה. ומשני וצחיס אינן שלמים אלא לשון שמיטה צעלמא ולאכילה: הניחא למ"ד כו'. פלוגתא לקמן: כסנאי. אי קודם מתן תורה הוה [יתרו] אי לאחר: וצחיכלו כולו אומר כבוד כו'. רישא דקרא קול ה' יחולל אילות וצמנת מורה משמתי וצחיכלו של כל מלך ומלך כולו אומר כבוד להקב"ה: אמר לנס יושא ה' מלך לעולם. כבר נשבע יושא מלך לעולם על צדיותיו ולא ישחיתם: טעש מאות ושצעים וארצעה וזכות קודם שנצרה העולם. וכ"ו מאלס ועד משה רבינו ט הכי דבר כוה לאלף דור (מהל"ס קס): עוו. המורה שהיא מעוון של ישראל: דלפי'

פרת הטאת פרק ארבעה עשר זבחים קמו.

וּדְיִלְמָא לַמְעוּטֵי טְרִיפָה. תימנה דצפ' שילוח הקן (חולין דף קמ. ושם) גבי שתי לפרים חיות דרש"י מינה תרתי שמין ראשי איצרים שלה ולמעוטי טריפה וי"ל דשאני ליפורי מלווע שהוא כעין קרבן ושניהן שזין לענין פסול אבל גבי נח דשאר מומין כשרין

הו"ל ללאוקמיה למעוטי טריפה דוקא: **אבל** ב"ה ל"מ"ד טריפה יולדת מאי איבא לסימר. פי' לדלידיה לא מיימר ליה מכל החי למחוסר אכר ואינטיריך ב"ה למעוטי טריפה וא"מ כיוון דטריפה חיה יולדת היכי מימעטא מכל החי הא צפ' שילוח הקן (ג"ז שם) לא ממעט מחיות טריפות למ"ד טריפה חיה יש לומר דשאני הכא דמכל החי מיותר ושפיר משמעט למעוטי טריפה אע"ג דחיה דמשמעט חיות גמורה ומסכתר למעוטי טריפה אע"ג דחיה יולדת טפי ממחוסרת אכר דמ"מ און טריפה צריאה נשארט ולא חויל לקיום העולם כולי האי: **אתך** בדומין ק"ך. וא"מ א"כ האי מכל החי למה לי דתרווייהו מתתן נפקא וכי סימא דלמא נח גופיה מחוסר אכר הוה מי קאמר רחמנא דכוותך עייל שלמים לא תעייל (ו"ל דמי ב"ה) למחוסרת אכר דלענין קיום העולם לא ב' חיישין:

דילמא נח גופיה טריפה הוה. וא"מ והלא חי אחרי כן ג' מאות שנה וי"ל דשמא לא היה צמח וצריאות כראוי לו וסוגיין כמ"ד טריפה חיה ט' ור"ת היה רגיל לחלק בין טריפות לחדס לטריפות כזהמה משום ראייה מליזו אטריפות כזהמה ט':

אבל שלמים לא כ"א עולות] עולות אין שלמים לא כמ"ד לא קרבו שלמים בני ח] נח דאיתמר ט' ר"א ור' יוסי בר הנינא חד אמר קרבו [שלמים בני נח] וחד אמר לא קרבו מ"ט דמ"ד קרבו שלמים בני נח דכתיב והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן איהו דבר שחלבו קרב לגבי מזבח ואין כולו קרב לגבי מזבח הוי אומר זה שלמים מ"ט דמ"ד לא קרבו דכתיב עורי צפון ובואי תימן תתנער ב' אומה שמעשיה בצפון ותבוא אומה שמעשיה בצפון ובדרום ומר גמי הכתיב ומחלביהן משמניהן ז' [דידהו] ומר גמי הכתיב עורי צפון [ההוא] בקיבוץ גליות הוא דכתיב והא אומה שמעשיה גם אתה תתן בידינו זבחים ועולות ועשינו לה' אלהינו זבחים לאכילה ועולות להקרבה והא כתיב ויקח יתרו [חותן משה] עולה וזבחים ההוא י' לאחר מתן תורה הוא דכתיב הניחא י' למ"ד [יתרו] אחר מתן תורה היה אלא למ"ד [יתרו] קודם מתן תורה היה מאי איבא לסימר דאיתמר י' בני ר' חייא ור' יהושע בן לוי חד אמר יתרו קודם מתן תורה היה וחד אמר יתרו אחר מתן תורה היה למ"ד י' יתרו קודם מתן תורה היה קסבר שלמים הקריבו בני נח כתנאי י' וישמע יתרו כהן מדין י' מה שמועה שמע ובא ונתגייר ר' יהושע אומר מלחמת עמלק שמע ב' שהרי כתיב בצדו ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב ר"א המודעי אומר מתן תורה שמע [ובא] שכשניתנה י' תורה

לישראל היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו וכל [מלכין] עובדי כוכבים אחזתן רעדה בהיכליהן ואמרו שירה שנאמר י' ובהיכלו כולו אומר כבוד י' נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו מה קול ההמון אשר שמענו שמה מבול בא לעולם י' [אמר להם] י' ²⁰ה' למבול ישב [אמר להם] י' ²⁰וישב ה' מלך לעולם י' כ' כבר נשבע הקב"ה שאינו מביא מבול לעולם י' אמרו לו מבול של מים אינו מביא אבל מבול של אש מביא שנא' י' ³⁰כי (הנה) באש ה' נשפט אמר להן כבר נשבע שאינו י' משחית כל בשר ומה קול ההמון הוה ששמענו אמר להם חמדה טובה יש לו בבית גנזיו שהיתה גנוזה אצלו י' תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם וביקש י' ליתנה לבניו שנאמר ה' ⁴⁰עוו לעמו יתן [מיד] פתחו כולם ואמרו ה' ⁴⁰יברך את עמו בשלום ר' א"ב אומר קריעת ים סוף שמע ובא שנא' ⁵⁰ויהי כשמוע כל מלכי האמורי ואף רחב הוונה אמרה לשלוחי יהושע ⁶⁰כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מאי שנא התם דאמר בא' (ליה) ⁵⁰ולא היה בם עוד רוח וכו"ש הכא דקאמר בא' ⁷⁰ולא קמה עוד רוח באיש

- ב.) למחוסר אבר שנאמר לבני נח. כל זמן של עמנה מורה אף ישראל נקראו בני נח (ע"ז ר"ג). ומכל החי וכו'. ע"ש עשה עמך נח להקריב מן דמניו (בבב"ש ח) ויקח מכל בהמה הטהורה וגו' (שם ה) מלחיות זרע נפקא. דבר שעושה פירות, וטריפה עניקב ערקוס של מה או שמתו כגליס שוב אינה יולדת: אלא למ"ד טריפה יולדת. אינטיריך מכל החי למעוטה דלא נפקא מלחיות ועו: בדומין לך. ולא טריפה. הלך מכל החי למחוסר אבר אסא: ודילמא נח גופיה טריפה הוה. ואע"ג דמי כמה שנים דלמא טריפה חיה ס"ה הלך לא נפקא מתתן למעוטי טריפה ואתא מכל החי למעוטה ולא משמעוהא דחיי, דאט טריפה חיה, אלא מנייחא ומכרסיה ראי' האי שזון בייחוד, וטריפה הוא לדימעטי אכל מחוסר אבר (שם ר"ג). תמים בדרכיו. עניו וספל רוח: צדיק במעשיו. כלל תמים (שם ו) לחיות זרע למה לי. הא לאימעטי טריפה (שם ר"ג). מהו דתימא אתך לצוואת בעלמא. לעמוד עמו י"צ מהשס חמיסה ומיחי טריפה לא תעיל אלא תמות ובעל הוואתא. אכל זקן וסמיס שפיר דמי קמ"ל (שם ו). או: אי מלתן טריפה הוא דמעטיע אכלן זקן וסמיס מתמת חויל דלאא מייחא לצוואת

צעלמא אמר רחמנא לעייליהו וטריפיה לא יעולו שמתות כתיבי, אכל נשמות פירות לא איכפת ואפילו זקן וסמיס יעולו (ובבב"ז שם ו). מאותן שלא נעבדה בהן עבידה. שלח נוקמן אלא לכן זכבן (ובבב"ז שם ו). מאותן שהיו העולם מתקיים בלא תורה כל כך לעניינן ולא כדלן ומתה לכ"ו דורות, הרי מסתרי מתקע"ד מלך (שבת פ"ח):

עין משפט‏
גב א מיי פ"ג מהל' אסורי‏
נר מצוה‏
מוצה הל' א:

תורה אור השלם

- ומכל יהי מקל בְּשֵׁר שָׁנִים מִכֹּל תְּבִיא אֶל הַמִּדְּבָר לְחַיִּית אֹתָךְ זָכָר וְנִקְבָּה יָחִיד:
- והבאים זָכָר וְנִקְבָּה מִכֹּל בְּשֵׁר כָּאוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים וְיִחָדָר יִחָדָה בְּעֵרָה:
- בראשית ו. טו וישלח את נָגִיד בני יִשְׂרָאֵל ויעלו עלת וְיִבְרָאוּ וְיִבְדּוּם שְׁלֵמִים לַיהוָה פְּרִיִם:
- שמות כד, ה והבל הביא גם הוא מִבְּכֹרֹת צֹאנוּ וּמִחֻלְבֵי וְיִשַׁע יָחִידָה אֶל הַקֵּבֶל וְאֵל מִנְחָתוֹ:
- בראשית ו. ד עורי צָפֹן וּבֹאֵי מִיָּמִין יִחָדְדוּ בְּנֵי יִצְחָק וְיִבְרָאוּ וְיִשְׁמְעוּ יְבָא וְדוּדֵי לְבָנוּ וְיִאֲכַל פֵּיר מִגְּדֵי:
- שיר השירים ו. טו ויאמר משה גם אתה נתן בידנו וְיִבְדּוּם וְעַלְת וְיִשְׁעִינוּ אֲלֵהֶם לְמִשְׁה וְלִישְׂרָאֵל עֲמוּ:
- ויחזק יתרו חתן משה עלה וְיִבְדּוּם לְאַלְהִים וְיָבֵא אֲהָרֹן וְכָל זָקֵן יִשְׂרָאֵל לְאַבְלֵל לָחֵם עִם חַתָּן מִשְׁה לְפָנֵי הָאֱלֹהִים:
- שמות יח, יב וישמע יתרו בן מדין חתן משה את כל אשר יִשְׁמָע אֲלֵהֶם לְמִשְׁה וְלִישְׂרָאֵל עֲמוּ כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:
- שמות יח, יב וישמע יתרו בן מדין חתן משה את כל אשר יִשְׁמָע אֲלֵהֶם לְמִשְׁה וְלִישְׂרָאֵל עֲמוּ כִּי הוֹצִיא יְהוָה אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:
- ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב

- שמות יח, יג קול יְהוָה יִחַלֵּל אֵילֹת וְיִחַפְּזוּ יַעֲרֹת וּבְהִיבְלוּ כִּלְוֹ אֹמֶר כְּבֹדוֹ: תְּהִלִּים טו, ט
- יְהוָה לְמַבּוּל יִשֵּׁב וְיִשָּׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם:
- תְּהִלִּים כט, י
- כִּי בָאֵשׁ יִחָדָה וְנִשְׁפָּט וּבְחִרְבוֹ אֶת כָּל בְּשֵׁר וְרִבּוֹ חָלְלֵי יְהוָה: ישיהוה סו, טו
- יְהוָה עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יָבָרְךָ אֶת עַמּוֹ בְּשָׂלוֹם:
- תְּהִלִּים כט, יא
- וְיִחַד כְּשִׁמְעוֹ כֹּל מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר יַעֲבִיר הַיַּרְדֵּן וְיִקַּח וְכָל מַלְכֵי הַבְּעֵזַי אֲשֶׁר עַל הַיָּם אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מִי הַיַּרְדֵּן מִיַּגְּבֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַד עֲבָרְתוֹ וְיִבְרָסוּ וְיִמַּסּ לְכָבֶם וְלֹא יִהְיֶה בָּם עוֹד רֹחַ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יהושע ה, א
- כִּי שָׁמַעְנוּ אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת מִי סוּף מִפְּנִיכֶם בְּצִאֲכֶם מִמִּצְרָיִם וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם לְשֵׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר עֲבָרָה הַיַּרְדֵּן לְסִיחֹן וְלַעֲנֹן אֲשֶׁר הִתְרַמְּתָם אֹתָם: יהושע ב, י
- וַיִּשְׁמַע וְיִמַּסּ לְכַבְּנוֹ וְלֹא יִקְרָה עוֹד רֹחַ מִפְּנִיכֶם כִּי הוֹצִיא אֱלֹהִים בְּיַסְמוֹם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת: יהושע ב, יא

שיטה מקובצת

מ"ש התם דכתיב ב'ו' סוטה דף ל"ד (פ"א):

מוסף רש"י

ואין תמות וזכרות בעופות. כל האי קרא לריס הנאמר בכל הקרינות ויקרא (כג) איש איש מניח ישראל אשר קריבו קרבנו לכל נדיהים וגו' ללנוכס תמים וזכר כבקיב כבשנים ועוים מללא כתיב ללנוכס תמים וזכר ולשוקט, למיכן שאון מקפיך על ממות חכיות אלא על אלו (דווסין כד.), כבהמה כתיב תמים וזכר אכל טוף לא כתיב ביה לא תמים ולא וזכר, הלכך לא פסלו ביה מומים קטנים טון זקין צענין, אלא עומין גדולים טון מחוסר אבר, ועממא משום הקריבו נח לפתחן (חולין

^[1] דורות אמר רחמנא לעייליהו וטריפיה לא יעולו שמתות כתיבי, אכל נשמות פירות לא איכפת ואפילו זקן וסמיס יעולו (ובבב"ז שם ו). מאותן שלא נעבדה בהן עבידה. שלח נוקמן אלא לכן זכבן (ובבב"ז שם ו). מאותן שהיו העולם מתקיים בלא תורה כל כך לעניינן ולא כדלן ומתה לכ"ו דורות, הרי מסתרי מתקע"ד מלך (שבת פ"ח):

עין משפט
גַר מוצה

כר אבג מיי פיעט מהל מעה"ק הלכה טו:
כה ד מיי פ"ו מהל אסורי מוצה הל"ג ופ"ו הל' ג:
כו ה מיי פ"ז מהל בית הכמורה הל' יא ופ"ג מהל בית מקדש הל' ג:

תורה אור השלם

- דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמור: ויקרא יז, ב שקלי וקוב לארון במקום שה"ה כא, כה
- ויאמר המלך אל ארונה לא כי קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה ליהוד אלהי ואת המן ואת אה את הגרן ואת המקב במקום שקלים חמשים: ש"ב כד, כב
- ויאמר ארונה אל דוד יחך ועל אדני המקב הטוב בעיני ובעיניו ראה הנקב לעלה והמרוגים וכלי המקב חמשים: ש"ב כד, כב
- הנה שמתוך למורג הרון קש בעל פיפות תרדו הרים ותדבק ויבועת נפח תשים: ישעיה מא, טו
- ונסע אהל מועד מחנה הלויים בתוך המדבר כאשר יקנו בן יעקו איש על ידו לדלוגיהם: במדבר יז, ב

מוסף רש"י

איפרא הורמיז. נמית המה וכן שמה, ולשון יוני איפלא תן כמו (צ"מ קטו.) פתיחן נמטייה לריש, הורמז כמו (צ"ב ע"ג.) הורמז בת לילימ, לומר יופי שדיס היו לה (וזהו ב.) שירטון. מול ורפס ועוט עסיס גורש (שבת 11) עיזא דקרקסא. דף גדול וענ מלך ורמז ונרוץ בפנימות הכרס לוחמז, עמוקות סוספות ו אל ורשין זו תפולה שמעבידין עליו הכסמות והפנימות נכסופ דייס והתפולה תכספת (ש"ס כד.) ובעי"ז תחמה יח.) עיזא. על פי כחל עומין עליו להכפידו, קרקסא, נמר גדול מלא תמות: דריישן דישאי. עומתין אומי על התפולה וקושרין זו עוריס ומעטין אומי וינדושם התפולה: מאז קרא. מוריגיס לנרוץ דייסה, לכמיס מריג וכמיס מדוש (מנחות כב.) למורג הרון. טרוף בפנימות וכן פיפות (ש"י שס.) מרוץ. יפה ומלמד (מנחות שס):

קמזו:

אסור לסייען ואסור לעשות שליחותן. מימה לרי יוסי דלמר לעיל בפרק צ"ט (דף מה.) דקדשי עובדי כוכבים השוחטין בחוץ חייב לא ה"ל למימני הכא לשון אסור כדמוכח בריש פ' בתרא דיומלא (דף ע"ג.) דחויב הל' כרת לית אסור לפי שיש כמה עבודות ללא מתייב עלייהו בחוץ לאסור לסייען דגזרינן אטו עבודה דבת חיובא:

במאן ברבי אעזר בן שמוע בוי. עיקר מילתיה במנחות

בהקומן רבה (דף ק"ג):

גבה חמשים מבל שבט ושבט שהן שש מאות. הא דכתיב

הכא כסף והכא זהב מפרש לקמיה דה"ק גבה כסף שזה נ' שקלים של זהב לכל שצט דהיינו שזה שש מאות זהב לכל השצטיוס ור"ת אומר שיש במדרש דנתן לו חמשים שקלי וזה דהיינו שש מאות שקלי כסף וזה דבפ' שור שנגמ (צ"ק דף לו.) משמע דלינר של זהב שזה כ"ה של כסף ואומר ר"ת דלינר של זהב ענ כפלים משל כסף ומדע מלאמריי צפ' אלו טריפות (מולין דף נ"ה:) גבי טמול ואי אישתמיר זיה כעובי דינר זהב כשירה משמע למשונה נעוניו משל כסף ט' **אימא** בכל מקומות מחנה ישראל. שאפילו

אסור לסייען ואסור לעשות שליחותן. מימה לרי יוסי דלמר לעיל בפרק צ"ט (דף מה.) דקדשי עובדי כוכבים השוחטין בחוץ חייב לא ה"ל למימני הכא לשון אסור כדמוכח בריש פ' בתרא דיומלא (דף ע"ג.) דחויב לית אסור לפי שיש כמה עבודות ללא מתייב עלייהו בחוץ לאסור לסייען דגזרינן אטו עבודה דבת חיובא:

במאן ברבי אעזר בן שמוע בוי. עיקר מילתיה במנחות

בהקומן רבה (דף ק"ג):

גבה חמשים מבל שבט ושבט שהן שש מאות. הא דכתיב

הכא כסף והכא זהב מפרש לקמיה דה"ק גבה כסף שזה נ' שקלים של זהב לכל שצט דהיינו שזה שש מאות זהב לכל השצטיוס ור"ת אומר שיש במדרש דנתן לו חמשים שקלי וזה דהיינו שש מאות שקלי כסף וזה דבפ' שור שנגמ (צ"ק דף לו.) משמע דלינר של זהב שזה כ"ה של כסף ואומר ר"ת דלינר של זהב ענ כפלים משל כסף ומדע מלאמריי צפ' אלו טריפות (מולין דף נ"ה:) גבי טמול ואי אישתמיר זיה כעובי דינר זהב כשירה משמע למשונה נעוניו משל כסף ט' **אימא** בכל מקומות מחנה ישראל. שאפילו

הורמיזי) אימיה דשבור מלכא שדרה הן קורבנא לרבא שלחה ליה אסקוה ניהליה לשם שמים אמר להו לרב ספרא ולרב אחא בר הונא זילו ודברו תרי עולמי גולאי הן וחזו היכא דכמסקא ימא שירטון ושקלו ציבי חדתי ואפיקו גורא ממרא הן חדתא ואסקוה ניהליה לשם שמים א"ל אביי במאן בר"א בן שמוע

רתניא ר' אלעזר בן שמוע אומר מה מוזבז שלא ישתמש הן בו הדיוט יאף עצים שלא ישתמש בהן הדיוט והא מורה ר"א בן שמוע בכמה דתניא כתוב אחד אומר ² ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות וגו' הן ובתיב ³ ויוקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים הא כיצד הן גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי בקר ⁴ [ועצים] ומקום מוזבז בנ' ⁵ וכל הבית כולו בשש מאות ר"א בן שמוע אומר בקר ועצים ומקום מוזבז בנ' וכל הבית כולו בשש מאות דכתיב ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך [הטוב בעיניו] ראה הבקר לעולה והמורויגים [וכלי הבקר] לעצים ורבא אמר לך התם נמי בחדתי מאי ⁶ מורויגים אמר עולא מטה של מורבל מאי מטה של מורבל אמר אביי ⁷ עיזא דקרקסא דריישן דישאי ⁸ אמר אביי ⁹ מאי קרא ⁵ הנה שמתוך למורג הרון חדש בעל פיפות מקרי ליה רבא ¹⁰ לבריה ורמי ליה קראי אהדרי כתיב ויתן דוד לארנן וגו' וכתיב ויקן דוד וגו' ¹¹ הא כיצד גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות ואכתי קשיין ¹² אהדרי התם כסף הכא זהב אלא ה"ק ¹³ גובה כסף במשקל שש מאות זהב: קדשים קלים נאכלים ¹⁴ [בכל מחנה ישראל]: אמר רב הונא בכל מקומות ישראל ¹⁵ אבל מחנה לא היו איתיביה ר"ג לרב הונא ומחנות במדבר לא הואי והא תניא ¹⁶ כשם ¹⁷שמחנה במדבר כך מחנה בירושלים מירושלים לחר הבית מחנה ישראל מהר הבית לשער נקנור מחנה לוייה מכאן ואילך מחנה שכנינה והן הן קלעים שבמדבר הן אלא אימא בכל מקום מחנה ישראל פשיטא מהו דתימא איפסלו ביוצא קמ"ל ואימא ה"נ אמר קרא ¹⁸ונסע אהל מועד ¹⁹אע"פ שנסע אהל מועד הוא תניא רשב"י אומר עוד אחרת היתה ²⁰ וחיל עזרת נשים היא ולא היו עוגשין עליה ובשילה לא היו אלא שני מחנות בלבד הי מינייהו לא הוה אמר רבה ²¹ מסתברא דמחנה לוייה ²² הואי דאי סלקא דעתך מחנה לוייה לא הואי ²³

שצט ושצט: **כנל** מקומות ישראל. קא סלקא דעתך השמא דאפי' ילא אחד מהן חוץ למחנה ישראל אוכל קדשים קלים שס: **שער נקנור**. של עזרה היה ²⁴ שער המזרח [מזות פ"א מ"ד]: **והן הן קלעים שנמדנר**. לפנים משער נקנור הוה כמקום לפנים מן הקלעים במשכן: **אימא כנל מקומות מחנה ישראל**. שאפי' צשעת סילוק מסעות אין נפסלים אלא מוליכן עמו ובמקום חנייתן אוכלין ²⁵ במחנה: **עוד אחרם היסה**. מחנה רביעית חלוקה מהר הבית ומעורה: ולא היו עוגשין עליה. על הנכנס לה צטומאה. במסכת כלים (פ"א מ"ח) מפרש מה היא חלוקתו מהר הבית: **דמחנה לוייה מיהא הואי**. ומחנה ישראל הוא דחסר דאס לא כן דמחנה ישראל הואי ולא מחנה לוייה:

פרת חטאת פרק ארבעה עשר זבחים

דאפי' אקשווי. אכר לתשמיש לא אקשו והיא שהיתה יודעת בדבר אמרה לשלומי יהושע בלשון זה: **דאמר מר**. במכילתא בפ' יתרו: **אמרה ימחל לי נשביל הכל ופסאים וחלון**. במכילתא [שם] תניא הכי אמרה רבש"ע בג' דברים חטאתי בג' ימחל להן בחבל ופסאים וחלון שהיו מנאפים עולין אליה בחצלים דרך החלון ויורדים וגם עומתם בצפמתי העץ ובאותן שלשה דברים עצמן וזתה להציל השלוחים: **אסור לסייען**. צשעת אסור הצמות כגון צומן הזה דקדושת ירושלים אין אחריה הימר: **אורויי להן**. היאך יעשו: ויזלו דכרו טרין עולמי גילאי. לכו וקחו שני עובדי כוכבים צמורים בני גיל אחד שכן נוי לדבר: **דמסקא ימא שירטון**. לימין^[כח] בלע"ז ומתיבש ועשה קרקע לדעיין שלא נשתמש הדיוט צמוצה: **ואייסו זיבי חדסי**. שלא נשתמש בהן אדם שלא יהא שצרי כלים: **ואפקו גורא ממרא** ^[כז] **חדסא**. נ"ל שהוא פויישי"ר^[כח] של איסתמא אציי"ר בלע"ז

שמויליין צו אש מן האצנים: ה"ג **כמאן כר"א בן שמוע דתניא ר"א בן שמוע אומר מה מוצה נו'**. ובת"כ היא שגויה בצרפשה ראשונה: **כמוז אחד אומר**. צרייתא זו משוצבת כספרים ושגויה היא ^[כח] כספרי בצרכת כהנים וכך היא שגויה הא כ"לד מקום מוצח בחמשים וכל הבית צשט מאות רצי אומר צבס אצל יוסי בן דוסתאי גבה מכל שצט חמשים שהן שש מאות ר"א בן שמוע אומר ויקן דוד את הגורן כדמפרש בענין ^[כח] [שקלין] ויתן דוד לארונה הן במקום [שקלין] זהב משקל שש מאות אצל הבקר לעולה והמורויגים וכלי הבקר לעצים ככסף שקלים חמשים ויאמר ^[כא] לרונה וגו' (ש"ס ה"ג) והכי פירושא דקרא ויקן דוד את הגורן ולא פירש צמה קנאו שהרי פירשו במקום אחר כנר (דה"א כ"ה) ויתן דוד לארונה במקום וגו' ואלת הבקר קנה בכסף שקלים חמשים (זהב): **הא מודה ר' אלעזר צממה**. דקתני המורויגים לקח דוד לעצים כדכר לרונה: **משקל** ^[כ] **שש מאות**. לקמיה מפרש כסף שזה משקל שש מאות זהב ^[כז]: **מטה של טורבל**. כן נקרא במסכת פרה (פ"ב מ"ט): **עיזא דקורקסא**. כמין ענ של עץ ויש בו ימידות חדים וגם עשוין חריצים חריצים קרינ"ש ומוליכו ומציאו על הקשים של דישה לאחר שנידושה ומתחמתין ונעשין תבן ^[כח]: **מאי קרא**. דהוא עשוי חריצים ומוכן לדון ^[כח] ולדוק: **כסף שש** ^[כח] **מאות שקלי זהב**. וה"ק כסף שזה שקלים חמשים של זהב גבה מכל

שמויליין צו אש מן האצנים: ה"ג **כמאן כר"א בן שמוע דתניא ר"א בן שמוע אומר מה מוצה נו'**. ובת"כ היא שגויה בצרפשה ראשונה: **כמוז אחד אומר**. צרייתא זו משוצבת כספרים ושגויה היא ^[כח] כספרי בצרכת כהנים וכך היא שגויה הא כ"לד מקום מוצח בחמשים וכל הבית צשט מאות רצי אומר צבס אצל יוסי בן דוסתאי גבה מכל שצט חמשים שהן שש מאות ר"א בן שמוע אומר ויקן דוד את הגורן כדמפרש בענין ^[כח] [שקלין] ויתן דוד לארונה הן במקום [שקלין] זהב משקל שש מאות אצל הבקר לעולה והמורויגים וכלי הבקר לעצים ככסף שקלים חמשים ויאמר ^[כא] לרונה וגו' (ש"ס ה"ג) והכי פירושא דקרא ויקן דוד את הגורן ולא פירש צמה קנאו שהרי פירשו במקום אחר כנר (דה"א כ"ה) ויתן דוד לארונה במקום וגו' ואלת הבקר קנה בכסף שקלים חמשים (זהב): **הא מודה ר' אלעזר צממה**. דקתני המורויגים לקח דוד לעצים כדכר לרונה: **משקל** ^[כ] **שש מאות**. לקמיה מפרש כסף שזה משקל שש מאות זהב ^[כז]: **מטה של טורבל**. כן נקרא במסכת פרה (פ"ב מ"ט): **עיזא דקורקסא**. כמין ענ של עץ ויש בו ימידות חדים וגם עשוין חריצים חריצים קרינ"ש ומוליכו ומציאו על הקשים של דישה לאחר שנידושה ומתחמתין ונעשין תבן ^[כח]: **מאי קרא**. דהוא עשוי חריצים ומוכן לדון ^[כח] ולדוק: **כסף שש** ^[כח] **מאות שקלי זהב**. וה"ק כסף שזה שקלים חמשים של זהב גבה מכל

רתניא ר' אלעזר בן שמוע אומר מה מוזבז שלא ישתמש הן בו הדיוט יאף עצים שלא ישתמש בהן הדיוט והא מורה ר"א בן שמוע בכמה דתניא כתוב אחד אומר ² ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות וגו' הן ובתיב ³ ויוקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים הא כיצד הן גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי בקר ⁴ [ועצים] ומקום מוזבז בנ' ⁵ וכל הבית כולו בשש מאות ר"א בן שמוע אומר בקר ועצים ומקום מוזבז בנ' וכל הבית כולו בשש מאות דכתיב ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך [הטוב בעיניו] ראה הבקר לעולה והמורויגים [וכלי הבקר] לעצים ורבא אמר לך התם נמי בחדתי מאי ⁶ מורויגים אמר עולא מטה של מורבל מאי מטה של מורבל אמר אביי ⁷ עיזא דקרקסא דריישן דישאי ⁸ אמר אביי ⁹ מאי קרא ⁵ הנה שמתוך למורג הרון חדש בעל פיפות מקרי ליה רבא ¹⁰ לבריה ורמי ליה קראי אהדרי כתיב ויתן דוד לארנן וגו' וכתיב ויקן דוד וגו' ¹¹ הא כיצד גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות ואכתי קשיין ¹² אהדרי התם כסף הכא זהב אלא ה"ק ¹³ גובה כסף במשקל שש מאות זהב: קדשים קלים נאכלים ¹⁴ [בכל מחנה ישראל]: אמר רב הונא בכל מקומות ישראל ¹⁵ אבל מחנה לא היו איתיביה ר"ג לרב הונא ומחנות במדבר לא הואי והא תניא ¹⁶ כשם ¹⁷שמחנה במדבר כך מחנה בירושלים מירושלים לחר הבית מחנה ישראל מהר הבית לשער נקנור מחנה לוייה מכאן ואילך מחנה שכנינה והן הן קלעים שבמדבר הן אלא אימא בכל מקום מחנה ישראל פשיטא מהו דתימא איפסלו ביוצא קמ"ל ואימא ה"נ אמר קרא ¹⁸ונסע אהל מועד ¹⁹אע"פ שנסע אהל מועד הוא תניא רשב"י אומר עוד אחרת היתה ²⁰ וחיל עזרת נשים היא ולא היו עוגשין עליה ובשילה לא היו אלא שני מחנות בלבד הי מינייהו לא הוה אמר רבה ²¹ מסתברא דמחנה לוייה ²² הואי דאי סלקא דעתך מחנה לוייה לא הואי ²³

רתניא ר' אלעזר בן שמוע אומר מה מוזבז שלא ישתמש הן בו הדיוט יאף עצים שלא ישתמש בהן הדיוט והא מורה ר"א בן שמוע בכמה דתניא כתוב אחד אומר ² ויתן דוד לארנן במקום שקלי זהב משקל שש מאות וגו' הן ובתיב ³ ויוקן דוד את הגרן ואת הבקר בכסף שקלים חמשים הא כיצד הן גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות רבי אומר משום אבא יוסי בן דוסתאי בקר ⁴ [ועצים] ומקום מוזבז בנ' ⁵ וכל הבית כולו בשש מאות ר"א בן שמוע אומר בקר ועצים ומקום מוזבז בנ' וכל הבית כולו בשש מאות דכתיב ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אדוני המלך [הטוב בעיניו] ראה הבקר לעולה והמורויגים [וכלי הבקר] לעצים ורבא אמר לך התם נמי בחדתי מאי ⁶ מורויגים אמר עולא מטה של מורבל מאי מטה של מורבל אמר אביי ⁷ עיזא דקרקסא דריישן דישאי ⁸ אמר אביי ⁹ מאי קרא ⁵ הנה שמתוך למורג הרון חדש בעל פיפות מקרי ליה רבא ¹⁰ לבריה ורמי ליה קראי אהדרי כתיב ויתן דוד לארנן וגו' וכתיב ויקן דוד וגו' ¹¹ הא כיצד גובה מכל שבט ושבט חמשים שהן שש מאות ואכתי קשיין ¹² אהדרי התם כסף הכא זהב אלא ה"ק ¹³ גובה כסף במשקל שש מאות זהב: קדשים קלים נאכלים ¹⁴ [בכל מחנה ישראל]: אמר רב הונא בכל מקומות ישראל ¹⁵ אבל מחנה לא היו איתיביה ר"ג לרב הונא ומחנות במדבר לא הואי והא תניא ¹⁶ כשם ¹⁷שמחנה במדבר כך מחנה בירושלים מירושלים לחר הבית מחנה ישראל מהר הבית לשער נקנור מחנה לוייה מכאן ואילך מחנה שכנינה והן הן קלעים שבמדבר הן אלא אימא בכל מקום מחנה ישראל פשיטא מהו דתימא איפסלו ביוצא קמ"ל ואימא ה"נ אמר קרא ¹⁸ונסע אהל מועד ¹⁹אע"פ שנסע אהל מועד הוא תניא רשב"י אומר עוד אחרת היתה ²⁰ וחיל עזרת נשים היא ולא היו עוגשין עליה ובשילה לא היו אלא שני מחנות בלבד הי מינייהו לא הוה אמר רבה ²¹ מסתברא דמחנה לוייה ²² הואי דאי סלקא דעתך מחנה לוייה לא הואי ²³

שצט ושצט: **כנל** מקומות ישראל. קא סלקא דעתך השמא דאפי' ילא אחד מהן חוץ למחנה ישראל אוכל קדשים קלים שס: **שער נקנור**. של עזרה היה ²⁴ שער המזרח [מזות פ"א מ"ד]: **והן הן קלעים שנמדנר**. לפנים משער נקנור הוה כמקום לפנים מן הקלעים במשכן: **אימא כנל מקומות מחנה ישראל**. שאפי' צשעת סילוק מסעות אין נפסלים אלא מוליכן עמו ובמקום חנייתן אוכלין ²⁵ במחנה: **עוד אחרם היסה**. מחנה רביעית חלוקה מהר הבית ומעורה: ולא היו עוגשין עליה. על הנכנס לה צטומאה. במסכת כלים (פ"א מ"ח) מפרש מה היא חלוקתו מהר הבית: **דמחנה לוייה מיהא הואי**. ומחנה ישראל הוא דחסר דאס לא כן דמחנה ישראל הואי ולא מחנה לוייה:

נמאלא

[כז] ז"ל ממנגא (ש"ס.) ר"ה אות ז: [כח] בכתה"י פריש"י.ל. ופי' מליט. ואציי"ר פי' פלה (גענו רש"י:) [כח] היא בתורת הניגוס לז"ל (צ"ב:) [כח] בכתה"י גוסף ומה מפורש בענין: [כ] בכתה"י לארנן וכן הגיה צ"ח ובי"ה בגמ' לפננו, [כג] בכתה"י הגיה בגמ' ארונה וז"צ:] [לא] שנאמר ויאמר כל"ל (ש"ס:) [לב] ז"ל דהב משקל (ש"ס:) [לג] דהב, אלמא מודה ר' אלעזר בכמה דקתני המורויגים וכו' (כמכזו בדבור הקדים) (צ"ב, י"ב וי.) ודלא כבב"ח אות ז: [לד] נ"א תרין (ג"לוי:) [לה] בכתה"י דתי' לדוש: [לו] ז"ל בישש (ר"ש.) ובי"ה בגמ' דכתי"מ: [לז] ז"ל הוא (ש"ס:) [לח] ז"ל אוכלין (ר"ש.) [לח] דבחיוב (ש"ס):

מסורת הש"ס

(א) מכילתא יתרו פ"א, ט' ת"כ אחר פרש"י ה"א, ספרי ראה ע, א' ירוש' מגילה פ"א ה"יא, ד' צ"ב, ט' ע' מ"ש רש"י גיה כ: וע"ע תו צ"ב ת. ד"ה איפלא, ובהדרין גט. ד"ה דלומת, (ו) מנחות כב. ת"כ ויקרא נרבה פרשי ד פ"ו ה"ה, (ו) ע' רש"י ב"ח, ט' צ' ספרי נשא מב, ראה קי, ברבבה שגב, ט' מנחות כב. וע"ז כד, י' ספרי נשא וברכה שם, ט' מוסף דללים פ"ק ה"י, ט' לעיל סא: [מנחות ז"ה,] (ט) [וע"ע תו' כמנחות ז"ה] וכן, ובצ"מ מד: ד"ה אחר, ובשעויות מד: ד"ה המקבלת, וברכות ג. ד"ה דמודרבנא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דממה ליה מיהא הויל: (ב) רש"י ד"ה הא מודה ז"ל קודם ד"ה כמוז אחד ט' [נסך ז"ל ויתן דוד לארנן] במקום שקלי זהב משקל וכו' ככסף שקלים חמשים שנאמר (ויקן) [ויאמר] דוד וגו' והכי פירושא דקרא וכו' ולא פי' מנה וכו' חמשים הסידי:

לעני רש"י

לימ"ן. ט"ז. בן. פריש"י"ר פריש"ל. מציה (תורת פלה שחובטים בה את הצור כדי להוציא ניצור.) אציי"ר. פלה. קרינ"ש קרינ"ש. חריצים.

שינויי נוסחאות

[א] גי' הלקוטו בחבל חילוקן ובהומה (ח"א חתה"א וז"ש): [ב] הגי' בכתה"י ואסור לעשות שליחותן. וז"ב המוס', וכן גי' ויקסא' פ"ק דמגילה. ועי' מנחת שלמה אר"ח סי' ש"מ פ"א דגי' דשעמתי ין לפרש דלין אסור מסייע אלא איב עושה כן בשלימות הגוי, משא"כ להי"ו מופסי' דאסור גם מסייע בלחד עיי"ש. ועי' נפש' יהודה יעלה י"ד סי' קמ"ז שחילק עור בין הנירסאות בענין אחר: [ג] ז"ל רבא (ש"ס:) [ד] ולאורויי להו (ר"י:) [ה] שדרה גבלא חילתא לקמיה דרבא שלחה ליה כוי כל"ל (ש"ס:) [ו] גי' רש"י גילאי ובי"ה בגמ' וכו' מהרש"א דכ"ה נקן: [ז] ד"ו ממנגא. וע"ז בצי"מ גי' וכל דמוסיס היסוס. ולפנינו עפי"ז בצי"מ. ס"א ממנגא (ר"ב וז'): [ח] ז"ל נשתמיש. וכן בענין מנחות כב (ש"ס:) ע"א: [ט] תיבת וגוי' ליתא בצי"מ: [י] ראה גיבסא הניגוס בצפמ"י: [יא] מנחות טס איתא רב יהודה ובע"ז הוא סתמא ע"ש (הגרי"ב): [יב] ז"ל דשתאי (ש"ס): [יג] בכתה"י וכן מנחות רב ויפת: [יד] ז"ל רחבה (ש"ס): [טו] קשיין קראי אהדרי (ש"ס): [טז] ז"ל אימא ומינת ה"ק נמתק (ש"ס): [יז] מינת נאכלים נמתק (שס"ה:) [יח] ישראל. א"ל ר"ג לרב הונא וכו' ל"ל והשאר נמתק (ש"ס:) [יט] כשם שהיו מנחות במדבר כך היו מחנות בירושלים כל"ל (י"ב"ש): [כ] שבמדבר אימא בכל מקומות מחנה ישראל כל"ל (ש"ס): [כא] היתה שם חיל ועזרת נשים ולא היו כוי (ר"ש, כ"י.) ובי"ה בש"מ אלא דלי"ג חיל: [כב] ז"ל אביי (ש"ס): [כג] הוא א"כ ממצאו כוי (ר"י:) [כד] ימחל לי (ש"ס): [כה] פי' טעין, צון (גענו רש"י):

[כז] ז"ל ממנגא (ש"ס.) ר"ה אות ז: [כח] בכתה"י פריש"י.ל. ופי' מליט. ואציי"ר פי' פלה (גענו רש"י:) [כח] היא בתורת הניגוס לז"ל (צ"ב:) [כח] בכתה"י גוסף ומה מפורש בענין: [כ] בכתה"י לארנן וכן הגיה צ"ח ובי"ה בגמ' לפננו, [כג] בכתה"י הגיה בגמ' ארונה וז"צ:] [לא] שנאמר ויאמר כל"ל (ש"ס:) [לב] ז"ל דהב משקל (ש"ס:) [לג] דהב, אלמא מודה ר' אלעזר בכמה דקתני המורויגים וכו' (כמכזו בדבור הקדים) (צ"ב, י"ב וי.) ודלא כבב"ח אות ז: [לד] נ"א תרין (ג"לוי:) [לה] בכתה"י דתי' לדוש: [לו] ז"ל בישש (ר"ש.) ובי"ה בגמ' דכתי"מ: [לז] ז"ל הוא (ש"ס:) [לח] ז"ל אוכלין (ר"ש.) [לח] דבחיוב (ש"ס):

מסורת הש"ס

א) [פסחים טו, ב] עס ת"כ חוריי פ"ב ה"ג, ספרי נשא א, א' מכות יב: ע"ג, ד' ע' ספרי מטעי קט, ט) מגילה ט: תמורה יד ת"כ אחרי פ"ט ה"ל ה-ה, ספרי ראה סה, ירוש' מגילה א פ"א שה"א, א) [תמורה ד: ת"כ שם ה"ו, ו) ירוש' מגילה פ"א ה"א ועי' שם ה"ב ופסחים פ"ד ה"ד, ט) [מגילה ט: ע' ירוש' מגילה שם, ו) ראה יהושע ה' א' ויע' מה שגמלו מו' לעיל טא: ד"ה אע"פ ובמנות גמ' ד"ה מה, ו' מ"ש לעיל מא. גמ' ד"ה אמתא, ט) [וכ"כ מו' שנת קמ. ד"ה אמן ועי' מ"ש על 171]

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה וכל שצטור וכו' בכלל מומרות מנות יחיד כלייל והל"ו: ב):

שינויי נוסחאות

[א] צ"ל אי"כ נמצאו (ש"ס): [ב] משתלחין חוץ למחנה אמת והתורה אמרה בדר ישב לבדו ישב שלא יהו טמאים אחרים וישבים עמו. אלא כולחו הוו ומחנה לויח לא היה קלטה ומאי לא היה וכו' (ש"ס): [ג] כן בחיך, כך מקלט במקומך [פס"ח המקום שלך (ג"ל10)]. אשר ירום שמה מלמד שהיו ישראל גולין במדבר להיבן עמ' (ש"ס): [ד] צ"ל בתוך פלבו (ש"ס): ועבדי' ובי"ש ובי"ש כפלבו: [ה] מינה היה נמחק (ש"ס): [ו] צ"ל ממות וניירות קריבין כבמה. גולין לא מהדר להיבן עמ' מצינו מתי' וק"ל (ש"ס). ונתי' אמת יתן. וכן למא כתיב' ובפיר' ד"ש. אלל כתיב' יטו. ובתורה' שר'א עני"ב משמע עלה גרם כן כתיב': [ז] צ"ל ליחיד ואתה טמא נפש כלייל (ש"ס): [ח] צ"ל איך שם עור מחנה. ומינת קבע הניח נמחק (ש"ס) [ט] מינת מקום נמחק (ש"ס) עלה גרם כן כתיב': [י] צ"ל ליחיד ואחת טמא נפש כלייל (ש"ס): [יא] צ"ל איך שם עור מחנה. ובפיר' ד"ה הניח נמחק (ש"ס) [יב] מינת מקום נמחק (ש"ס) עלה גרם כן כתיב': [יג] צ"ל ליחיד ואחת טמא נפש כלייל (ש"ס): [יד] מינת לה למא כתיב' וד"ה ממות הד"א עס דבר זה. ועי' פסד"ק חלקו הדבורים לפנינו (דקס' וביב"ט) וי' לעיל אות ו. ועי' בתי': [טו] צ"ל ככלל. ומינת כו' נמחק (ש"ס): [טז] כתיב וחינו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח (יהושע ה). צ"ל [הגור']: [א] צ"ל פסחים (ש"ס): [ב] צ"ל פסחים (ש"ס): [ג] ולקמי' (בי"י): [ד] צ"ל קרבו. וכן בסמוך (ש"ס): [ה] בין אהל מועד כלייל (ש"ס): [ו] צ"ל ודחו (ש"ס): [ז] צ"ל וטעמיהו (כתיב' ודח'): [ח] כתיב' טסף דריים ונדבות וקרבי' בבמה קטנה: [ט] כתיב' ויהי עולא אלה הד"א (ביב"י ויהושע ה). צ"ל [הגור']: [א] צ"ל פסחים (ש"ס): [ב] צ"ל פסחים (ש"ס): [ג] צ"ל פסחים (ש"ס): [ד] צ"ל פסחים (ש"ס): [ה] צ"ל פסחים (ש"ס): [ו] צ"ל פסחים (ש"ס): [ז] צ"ל פסחים (ש"ס): [ח] צ"ל פסחים (ש"ס): [ט] צ"ל פסחים (ש"ס): [י] צ"ל פסחים (ש"ס): [יא] צ"ל פסחים (ש"ס): [יב] צ"ל פסחים (ש"ס): [יג] צ"ל פסחים (ש"ס): [יד] צ"ל פסחים (ש"ס): [טו] צ"ל פסחים (ש"ס): [טז] צ"ל פסחים (ש"ס): [יז] צ"ל פסחים (ש"ס): [יח] צ"ל פסחים (ש"ס): [יט] צ"ל פסחים (ש"ס): [כ] צ"ל פסחים (ש"ס): [כא] צ"ל פסחים (ש"ס): [כב] צ"ל פסחים (ש"ס): [כג] צ"ל פסחים (ש"ס): [כד] צ"ל פסחים (ש"ס): [כה] צ"ל פסחים (ש"ס): [כו] צ"ל פסחים (ש"ס): [כז] צ"ל פסחים (ש"ס): [כח] צ"ל פסחים (ש"ס): [כט] צ"ל פסחים (ש"ס): [ל] צ"ל פסחים (ש"ס):

נמלאו זבין וטמאי מתיס משתלחין חוץ למחנה. שכינה לצדה דהא שנייה מותרין במחנה ישראל כדאמר' בפסחים צפ' אלו דברים (דף סו.): **מחניהם**. שני מחנות משמע אחת א לכל זב ואחת לכל טמא נפש אלא ודאי הואי מחנה לוי' ומשתלחין טמאי מתיס ממחנה שכינה ומותרין במחנה לוי'ה זבין ובעלי קרין משתלחין חוץ למחנה לוי'ה: **אלא מאי מחנה ישראל לא הואי**. ומשילא חוץ למחנה לוי'ה שזב אין שם א קבע מחנה והרי הוא כשדה בעלמא ומותרין מנורעין לישב שם הכריבין להשתלח ממחנה ישראל וישבו עכשוי עס הזבין: **אי"כ נמלאו זבין ומנורעים**. חוץ למחנה לוי'ה צלבד: **אלא כולוהו הוו**. ודקמני לא היו אלא שתי מחנות לענין קליטה הוא דנסתלקה תורת מחנה לוי'ה מלקלוט את ההוגרים שוגג: **ושמתי לך מקום** א **כתיב**. רמז לו הקב"ה למשה צמתל תורה שיזכה למנוה זו כדכתיב

(דברים ד) או יצדיל משה שלש עריס צקוף ארבעים שנה א: לך מקום. המקום שלך דהיינו מחנה לוי'ה אף הוא נקלט א: **מכאן אמרו צן לוי**. שהיה א דר בערי מקלט שכל ארבעים ושננה עשירות של מים ערי מקלט היו כדאמר' בנס' לוי'ה א ואם הרג בשוגג גולה לאחד מערי חצירו דדריש ביה נמי הכי ושמתי לך מקום אף הלויס גולים: **ואם גלה כפלבו**. עלמנו כגון משכונה לשכונה: **פלכו קולטו**. דומיא דמדבר שהיה א מחנה לוי'ה קולטת: **כל הנידר והנידז קרב צבמה**. קטנה דלילו צבמה גדולה ע"כ קרבו חוצת צבור דכתיב א **ויעשו את הפסח בגלגל אלא בקטנה ואמר** א דקרבי נדריס ונדבות ולא חוצות ובמורת כהנים מני לה א כהדיא לר' מאיר: **מנחוס וניירות**. נידר ונידז הוא וקרבי: **כל שאין נידר ונידז אין קרב צבמה**. קטנה כדיליף טעמיה לקמיה א ע"כ שאין יחיד מקריב חוצה בשעת היתר הצמות ואפילו בגדולה וצבור בקטנה לא מקריב כו' א איסתכח דאין חוצות קריבין בקטנה. ואי קשיא לר' מאיר אי"כ יחיד לא עשה פסחו בגלגל וקרא כתיב א **ויעשו את הפסח (במדבר ט) פסח קרבן צבור קרי ליה דלתי ככנופיא בנס' יומא (דף גא.)** והכי נמי דבר"ש קתני אף צבור לא הקריבו אלא פסחיהם א אלמא קרבן צבור קרי ליה. לקמן א יליף טעמא דכולהו: **לא קרבי** א כו'. לאפקוי מנחות ומזירות דלא קרבי צבמה קטנה: **כל שהצבור והיחיד מקריבין צאהל מועד שצמדבר**. דהיינו כל הקרבנות כולן נדריס ונדבות וחוצות (שקבוע להם זמן) מקריבין צאהל מועד שצגלגל דהיא צמה גדולה. והשתא פליג אדר"מ ואדרבנן דמדקתני כל שהצבור כו' לאשמעינן דאין חילוק צאהל א מועד שצמדבר לאהל מועד שצגלגל מכלל דשמעינהו לר"מ ורבנן דאמר' יש חילוק ומה א חילוקו שאין יחיד מקריב צו חוצות וטעמייהו א נמי שמעינן לקמן א ע"כ דאפי' צבמה גדולה לא קרבי ליחיד אלא נדריס ונדבות ולר' מאיר מנחות ומזירות ככלל א (6): **צמות מותרות**. צמות יחיד: **וצמחו שצראש הגג**. היא צמת יחיד: **אלא עולה ושלמים**. ולא מנחות ומזירות: **וכאן וכאן**.

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא' גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי בעירו משכונה לשכונה אם חור לשכונתו כינא א חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידז אין קרב צבמה קטנה דלילו צבור אין מקריבין בקטנה וחוצות יחיד אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיש חילוק וזהו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה היום חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר בעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סבר דכי כתיב הישר אבעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פי' בקונטרס ר"ש פליג אכולהו דכולהו סבירא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמנן לא הקריבו צגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' א

פרת הטאת פרק ארבעה עשר זבחים קיז.

בשעת סילוק המסעות אין נפסלין אלא מוליכין עמו ובמקום חנייתן אוכלין א צמחנה כך פירש בקונטרס ונראה דאף שעת א הליכתם שרי כיון דאמר' לעיל (דף טא.) אע"פ שנסע אהל מועד הוא דוקא לקדשים קליס אע"פ שנסע אהל מועד הוא אצל קדשי קדשים דבעי מחילה כיון

דנסתלקו מסעות אין מחנה שכינה קיים ולחם הפנים ושאר קדשי קדשים מיפסלי ציונא כדמוכח במנחות צפ' שמי הלחם (דף טה.) ולעיל צפ' קדשי קדשים (דף ס.) דלמר צשני מקומות קדשים נאכלין ומוקי לה בקדשי קדשים ולאחר שיפרקו לויס את המשכן היינו כל זמן שלא נסע מכל וכל עדתי' המוצח וקלעי החצר במקומן ואח"ת בריש שמי הלחם (מנחות דף טה.) דפליגי צלחם הפנים אם נפסל צמסעות ומפרש דצמסודר כ"ע לא פליגי אלא מיפסלי כי פליגי כנסולק מלא דלמר אינו נפסל כדדרשינן דלע"פ שנסע אהל מועד הוא ואיך ההוא לדגליס הוא דלאתא פי' להודיע אחיה דגל יסע תחלה והשתא תאמי לא משני דלאתא לקדשים קליס ולקדשי קדשים קודס סילוק הקלעים א: **והתורה אמרה בדר ישב**. שלא יהו טמאים אחרים וישבים עמו אע"ג דהך סוגיא לר"ש והך דרשא לר' יהודה דלר"ש דריש ליה מקרא אחרינא בפסחים בריש אלו דברים (דף סו.) ניחא ליה להשי"ס לאקווי דרשא הפשוטה והקארה א:

פלבו קאשתו. קף דגושה צנחמיה (א) כמו נסך נסכו: **עיר שקאשתו כבר**. עיקר קרא צרוחא שרג צביר מקלטו ומרויחו מניחו צמכות פ"צ (דף יב:) שאין נידר ונידב אין קרב צבמה. פסח ומנחת צבמה לא קרבי (ע"ע י"ד):

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא' גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי בעירו משכונה לשכונה אם חור לשכונתו כינא א חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידז אין קרב צבמה קטנה דלילו צבור אין מקריבין בקטנה וחוצות יחיד אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיש חילוק וזהו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה היום חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר בעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סבר דכי כתיב הישר אבעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פי' בקונטרס ר"ש פליג אכולהו דכולהו סבירא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמנן לא הקריבו צגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' א

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא' גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי בעירו משכונה לשכונה אם חור לשכונתו כינא א חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידז אין קרב צבמה קטנה דלילו צבור אין מקריבין בקטנה וחוצות יחיד אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיש חילוק וזהו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה היום חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר בעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סבר דכי כתיב הישר אבעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פי' בקונטרס ר"ש פליג אכולהו דכולהו סבירא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמנן לא הקריבו צגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' א

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא' גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי בעירו משכונה לשכונה אם חור לשכונתו כינא א חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידז אין קרב צבמה קטנה דלילו צבור אין מקריבין בקטנה וחוצות יחיד אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיש חילוק וזהו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה היום חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר בעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סבר דכי כתיב הישר אבעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פי' בקונטרס ר"ש פליג אכולהו דכולהו סבירא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמנן לא הקריבו צגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' א

כישראל בגלות שניה. וגם הוא נכון. ומיהו לתרווייהו פירושו מאי דקאמר מאי קרא דישאל מייתי ראיא לבן לוי כדפרישתי (עניינא ממת יצ):

עין משפט ונר מצוה

א מיי" פ"ג מהלכות ביאת המקדש הלכה ג:
ב ב מיי" פ"ח מהלכות רוחם הלכה ה:

תורה אור השלם

- מוֹכֵר עֵד נִקְבָה תִּשְׁלַחוּ אֵל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תִּשְׁלַחוּם וְלֹא יִשְׁעוּאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֵינִי שׁוֹבן בְּתוֹכָם: במדבר ה, ג
- כִּל יְמֵי אֲשֶׁר תִּקְבַּע בו יִשְׁמָא קְטָא הוּא בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבֹו: ויקרא יג, מו
- וְאֲשֶׁר לֹא צִדָּה הִיאֲלֹהִים אֲנִי לְדָו וְשִׁמְוִי לָךְ מִקֹּדֶם אֲשֶׁר יָגוֹס שְׂקוֹה: ויקרא יג, יג
- כִּי בְעִיר מִקְלָטוּ יֵשֵׁב מִתּוֹ הַבְּחוֹן הַגִּדְלִי וְאֲחֵרֵי מִתּוֹ הַבְּחוֹן הַגִּדְלִי יִשׁוּב הָרָצַח אֵל אֲרָץ אֲחֻזָּתוֹ: במדבר לה, כח

- מִיּוֹם כִּי יִשְׂמָאוּ אֶת מַחֲנֵיהֶם חֹן מַחֲנֶה לֹהֵ וּמִחֲנֶה לֹהֵ. מִדֹּלַף כְּפִי מִמֶּנּוּ, שִׁמְעוּ מִמֶּנּוּ לְכָל אֹחֵז וְחֵזַק וְחָסֵד תְּרַמֵּי מַמְנוֹת מִכִּי, וְיִשְׁלַחוּ מִן הַמַּחֲנֶה, מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תִּשְׁלַחוּם, וְהֵאן מִחוּץ לַמַּחֲנֶה: דְּמִדְרַשׁ לִפְנֵי לֹ מַחֲנֶה שְׁלִישִׁתָּ: לְמַנְהוּ וְזֵי שִׁב טִמְאוּ אַחֵר עִמּוֹ. כְּגוֹן זֵוִיס וְטִמְאֵי מִמֶּנּוּ, לְמַדְעוּ שִׁב טִמְאוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה עַל מַלְוֵעַ שְׂחָא מִחוּץ מִטְבֵּלן (פסחים טו.) בְּחִידֵךְ. כֵּאֵן הַנְּטִירוֹ הַקִּבְיָה לְמַשֵּׁה שִׁזְכָּה לְמַנְהוּ וְזֵי כְּמִיּוֹ שֶׁבְדִיל שְׁלֹשׁ עֵשִׂים: מִקֹּדֶם מִקְוִיבֵךְ. שְׂחָא מַמְנֶה לִיּוֹי קוֹלְטָה, וְאִף עֵרִי מִקְלָט יִהְיוּ עֵרֵי לִיּוֹ: מִפְּלֵךְ. פֶּלֶךְ, מִיַּנִּיהַ: מֵאֵי קָרָא. דְּפִלְכוּ קוֹלְטוּ, כִּי בְעִיר מִקְלָטוּ יֵשֵׁב. קֹרָא יִמְיֵאל הוּא לְמַכְכֵּי בִ שֵׁס יִשְׁב (מכות)
- שֶׁאֵין נִידָר וְנִידָב אֵין קָרֵב בְּבַמָּה. פֶּסַח וּמִנַּחַת צַבְמַה לֹא קָרֵבִי (ע"ע י"ד):

מוסף רש"י

ולא ישמאו את מחניהם חן מחנה לזה ומחנה לזה. מדלף כפי מחנה, שמעו מחנה לכל אחד ואחד והאם תרמי מנחות מבי, וישלחו מן המחנה, מחוץ למחנה תשלחוהו, והאי מחוץ למחנה: דמדערע ליתן לו מחנה שלישה: למטה זו מחוץ שהבדיל שלש עשים: מקום מקומן. שחאה מחנה לוי קולטת, ואף עיר מקלט יהיו עיר לוי: מפלך. פלך, מנייה: מאי קרא. דפלכו קולטו, כי בעיר מקלטו ישב. קרא ימיאל הוה למכבדי שם ישיב (מכות)

ליקוטים

מכאן אמרי בו לוי שהרג גולה וכו', יש לפרש מכאן אמרו שיש מקלט גם (הלויים) (ללוי) ההורג דקא מצו אמר משה ושמתי לך, (ופי' בתרא דלעיל) וכיון דבן דעיר המקלט הוא וירחם יצטרכו לגלות מפלך לפלך. אבל רש"י זיל פי' במסכת זבחים דמכאן אמרו משום סיפא דפלכו קולטו נקט לה, דכיון דאמרינן דבמדבר היו גולין למחנה לוי'ה בין גולות מפלך בין לוי' ההורג והוא היה מקום של לויים, אי"כ נאמר מכאן דאצי"ג דלכתחילה גולין מפלך לפלך מיהו אם גלה בו לוי לפלכו פעם (אחרת) [אחת] וחזר והורג שם פלכו קולטו משכונה לשכונה כי היכי דבעדינן בישראל. והיינו דאמרינן אמר רב אחא בריה דרב איקא מאי קרא דבעדינן הכי אפילו בישראל שהיה בעיר מקלטו והרג שם נפש אחרת בשוגג שהיה גולה משכונה לשכונה, דכתיב כי בעיר מקלטו ישב עיר שקלטוהו ככו, והאי קרא דואי לא מוכח דמיירי דלעילא. כן גיל לפרש שיטה זו. וי"א דמאי דאמר' דבן לוי פלכו קולטו דביעריב אף בהריגה וגלות ראשונה דקאמרינן דדיינינן ליה

כישראל בגלות שניה. וגם הוא נכון. ומיהו לתרווייהו פירושו מאי דקאמר מאי קרא דישאל מייתי ראיא לבן לוי כדפרישתי (עניינא ממת יצ):